

From: Ombudsman.CT

Sent: Friday, December 1, 2023 1:11 PM

To: Subject: Ombudsman čj 280/2023 - FW: nespravny prispevek v poradu "Udalosti"

Vážený pane profesore,

již z principu funkce ombudsmana nejsem příliš zvyklý na slova pochopení a porozumění. A dovolím si poděkovat i za ocenění kolegů, kteří vytvářejí pořady s vědeckou tematikou.

S úctou

Čestmír Franěk

Ombudsman ČT

From: >

Sent: Wednesday, November 29, 2023 12:19 PM

To: Ombudsman.CT <ombudsman.ct@ceskatelevize.cz>

Cc: Zoula Jaroslav Ext. <Jaroslav.Zoula@ceskatelevize.cz>;

Subject: Re: Ombudsman čj 280/2023 - FW: nespravny prispevek v poradu "Udalosti"

Vážený pane Franku, vážený pane Zoulo,

Velmi si vážím vašich odpovědí které dokazují, že Česka televize má zájem o kvalitní spravodajství a dobrou komunikaci s diváckou obcí. ČT sleduji, především vědecké pořady a zprávy, a mám z nich vesměs dobrý pocit. Vidím ve vědeckém spravodajství velký rozdíl mezi CT a rakouským ORF: ORF má bohužel velmi omezena a povrchní vědecká spravodajství a myslím, že to je jeden z důvodů, proč je rakouská společnost více skeptická vůči vede a výzkumu ne je tomu tak v Česku.

@pan Franěk: Pro vaši informaci, pan Zoula mi prostřednictvím Diváckého centra CT poslal odpověď na můj komentář. jeho odpověď je podle mého názoru velmi uspokojivá. Pan Zoula se bude v některém z dalších pořadu snažit ten problém, který jsem označil, vysvětlit.

Omlouvám se za trochu složitý text mého podnětu. Nepodařilo se mi se zcela vyvarovat vědeckého žargonu a k tomu nepoužívám diakritiku (pracovní řeči jsou angličtina a němčina); diakritiku dosazují do textu až po jeho napsání a pomoci online aplikace, která není bezchybná.

Krátce se ještě vrátím k problematice zároku do genomu/genů v zárodečných buňkách. Emmanuelle Charpentier, nositelka Nobelovy ceny 2020 za technologií genových nůžek CRISPR/Čas9 a moje kolegine a známá, od svého objevu neúnavně upozorňuje na nebezpečí spojené s aplikaci jejího

vynálezu v zárodečných buňkách. Zdůrazňuje že manipulace genomu může být prospěšná v somatických buňkách ale velmi nebezpečná pokud by se používala v zarodecných buňkách. Důvodů pro to je několik - přesahuje to rámec této diskuze. Experiment (jinak se to nazvat nedá), který čínský vědec He Jiankui provedl na dvojčatech, je tedy nepřípustný a názorně to dokazuje následující skutečnost: He Jiankui inaktivoval gen CCR5 který slouží jako receptor pro virus HIV. Bez CCR5 se velká část (ale ne všechny) známých kmenů HIV nemůže navázat na lidské lymphozyty. V lidské populaci existuje určitě procento lidí, kteří mají mutaci v genu CCR5 - tito jedinci jsou proto rezistentní vůči většině HIV kmenů. Má ale CCR5 vůbec nějakou pozitivní funkci? Před lety se ukázalo že ano: lidé kteří mají mutaci genu CCR5 jsou výrazně náchylnější na infekci virem West Nile Virus, který způsobuje velmi vážná onemocnění. Takže He Jiankui sice u dvojčat snížil riziko infekce virem HIV ale zároveň zvýšil riziko infekce virem West Nile Virus. Zde je odkaz na článek zabývající se tímto problémem:

Na závěr tzv. "Worst case scenario": čínská dvojčata skutečně vážně onemocni po infekci West Nile Virus, s trvalými následky. V tom případě by měli žalovat na náhradu škody. Koho mají žalovat? Je to He Jiankui? Nebo úřady které neznemožnily panu He Jiankui provést experiment? Pojišťovny jistě hradit nic nebudou.

Zdravím,

.....

....., *PhD, Prof. of Immunobiology*
Max Perutz Labs
University of Vienna
Vienna Biocenter (VBC)

.....

On 29/11/2023 10:06, Ombudsman.CT wrote:

Vážený pane profesore,

viděl jsem inkriminovanou reportáž v sobotu 25. 11. „živě“ a nyní jsem si ji několikrát pustil, abych mohl reagovat na Vaši stížnost. Musím se přiznat, že mi dalo dost práce, abych pochopil, na co upozorňujete, v čem se autor mýlí. Neskromně si pak troufnu říci, že běžný divák při pouhém jednom zhlédnutí pravděpodobně nedošel k přesvědčení, že změna zárodečných buněk je legální. Už jen proto, že nevnímá rozdíl mezi buňkami zárodečnými a somatickými. Abychom si však dobře rozuměli, nechci tím reportáž obhajovat, Česká televize je povinna sdělovat a interpretovat i složité a laické

veřejnosti těžce srozumitelné děje a fenomény pravdivě a přesně. Dávám proto do kopie tohoto e-mailu autora reportáže pana Jaroslava Zoulu s tím, aby se s Vámi domluvil na možné nápravě.

Děkuji za pochopení

Č. Franěk

Ombudsman ČT

From:

Sent: Saturday, November 25, 2023 9:24 PM

To: Ombudsman.CT <ombudsman.ct@ceskatelevize.cz>

Cc:

Subject: nespravny prispevek v poradu "Udalosti"

Dobrý den,

v dnešním (25.11.) pořadu "Udalosti" byl odvysílán příspěvek o úpravě lidského genomu. Příspěvek správně popsal případ manipulace zárodečných buněk dvou čínských dětí, které tímto zákrokem stratily jeden gen a staly se tak rezistentní vůči infekcí virem HIV. Čínský vědec a lékař, který genetickou manipulaci provedl, byl odsouzen na 3 roky vězení. Následoval ovšem nesprávný komentář o tom, že se mezitím technologie čínského lékaře začaly uplatňovat v léčbě různých nemocí, například genetickou úpravou buněk pacientů srpkové anémie nebo rakoviny. Tato informace je naprosto nesprávná: genetická úprava buněk pacientů srpkové terapie nebo určitých druhů rakoviny spočívá v úpravě genů somatických buněk (například buněk kostní dřeně) ale v žádném případě v úpravě zárodečných buněk (vajíčků). To je ZASADNI rozdíl. Změny v zárodečných buňkách se přenáší na další generace kdežto změny v somatických buňkách jsou omezeny na jednoho jedince. Posluchači tou milnou informací můžou získat dojem, že čínská technologie je teď normální a změna zárodečných buněk je legální. Pravý opak je pravdou: změny zárodečných buněk jsou z velmi důležitých důvodů nadále ilegální. Rád mužů podat detailnější informace. Česká televize by měla uvedeny příspěvek odvysílat ještě jednou ale ve správném znění.

Pěkný den,

.....

....., PhD, Prof. of Immunobiology

Max Perutz Labs

University of Vienna

Vienna Biocenter (VBC)